

OPETTAJUUDEN KEHITTYMINEN JA ARVIOINNIN MUUTTUMINEN

FT Katriina Sulonen
30.11.2016

Kehittämishankkeet ja uudistukset onnistuvat, kun

- työyhteisössä on muutama aktiivinen, innostava henkilö
- löytyy halu oppia yhteistyössä, työyhteisönä
- esimiehen tuki on läsnä, saadaan palautetta
- varataan ja rauhoitetaan aikaa

Perusopetuksen OPS:n perusteet, lukiokoulutuksen

OPS:n perusteet:

arviointiluvun ykköspulma, mihin toivoisin tämän
koulutuksen aikana löytyvän ratkaisun

Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmajärjestelmän toimivuus

... oppilaan arviointia ja sen kriteereitä olisi kehitettävä lisäämällä arvioinnin kannustavuutta, yhdenmukaisuutta ja oikeudenmukaisuutta

... numeroarvostelun lisäksi tulee vahvistaa arviointikeskustelun ja yleensäkin laadullisen arvioinnin asemaa. Tällaisessa arvioinnissa voidaan ottaa entistä paremmin huomioon lasten yksilölliset erot ja yksilöllisten tavoitteiden saavuttaminen. Samalla tavoitteeksi tulee asettaa huoltajien osallisuuden vahvistaminen arviointiprosessiin

... arviointiprosessissa avautuu konkreettisella tavalla kriteerien yhteys opetussuunnitelmassa esitettyihin tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen

Oppilaskeskeinen koulumalli

- OPPILAS on keskiössä
- OPPILAAN ympärillä pyörivät

paikka ja luokkahuone
ohjelmat ja aikataulut
ops
arviointi
opettajan ja oppilaan rooli

Opettajuuden kehittymiseen liittyviä näkökulmia

- selkeä näkemys omasta opettajuudesta edistää OPS – työtä ja arviointiajattelun muutosta, opettaja luo omaa opettajuuden teoriaa
- best practice - > next practice
- tacit knowledge, käyttötieto
- oivallus opetussuunnitelman ja arvioinnin eri tasoista hallinto, pedagoginen, yhteiskunnallinen taso
- joustava rationaalisuus ja tilanteiden mukaan toimiminen

Opettajuuden ulottuvuuksia

1. Opetuksen suorittaja, opettajuus yksilön näkökulmasta
2. Tiedon siirtäjä ja oppimisen kontrolloija, opettaja kouluyhteisössä
3. Oppimaan ja kasvamaan saattaja
4. Kasvu- ja oppimisprosessin ohjaaja, opettaja yhteiskunnallisena vaikuttajana

Käyttöteoria, skripti, agenda, interaktiivinen ajattelu

Ammatillisuuteen vaikuttavat

Ammattitaito, persoonallisuus, kognitiiviset prosessit

jota tukevat

aktiivinen oppiminen, sitoutuminen, vuorovaikutus, autonomia sekä rationaalinen ja intuitiivinen ajattelu

Opettajan pedagoginen ajattelu ja arviointiajattelun kehittyminen

Arvioinnissa

tapasidonnaiset käytännöt

(traditiot, rutiinit, kokemus)

välineelliset käytännöt

(tekniikka)

tulkinnalliset käytännöt

(vuorovaikutus, yhteisymmärrys)

reflektiiviset käytännöt ja toiminnot

(uudistaminen, yhteiskunnallinen näkökulma, vastuu)

Opettajan pedagogisen ajattelun kolme tasoa

1. Toimintataso
2. Objektiteorian taso
3. Metateorian taso

(Kansanen 1993, 1996, 2006)

Toimintataso

OPS 1985

suunnittelu, toteutus ja arviointi

oppimiseen liittyvät teoriat pinnallisesti läsnä

OPS:ssa ja arvioinnissa keskitytään oppiaineisiin ja vuosiluokkiin

reunaehdot keskeisessä roolissa

Objektiteorian taso

OPS 2004, 2014

Teoreettisten käsitteiden ja opetustapahtuman yhteyden pohdinta vahvistuu, oppimiskäsitykset

Opetuksen tutkimus kiinnostaa, OPS perustuu tieteelliseen tietoon

OPS nähdään keskeisenä koulun toimintaa kehittävänä asiakirjana

Erialaisten oppimiskäsitysten taitava hallinta vaihtelee työtapojen ja oppisisältöjen vaatimusten mukaisesti

Perusopetuksen yleissivistävä rooli kirkastuu

Oppimisen ehyt polku esiopetuksesta toiselle asteelle

Metateorian taso

OPS 2014

Opetuksen ja kasvatuksen arvokysymykset saavat yhä enemmän sijaa

Oppimisympäristöt uuteen tarkasteluun

Paikallisesti sovittavat toimintakulttuuriin liittyvät asiat

Opettajan rooli teknisestä toimijasta uudistuvaksi osaajaksi

Yhteistyön merkitys kaikilla tasoilla korostuu

Koulun ja sen ulkopuolisen oppimisen kietoutuminen toisiinsa